



Innlandet
fylkeskommune

Hvordan håndtere handel, villrein og hytter i regionale planer?

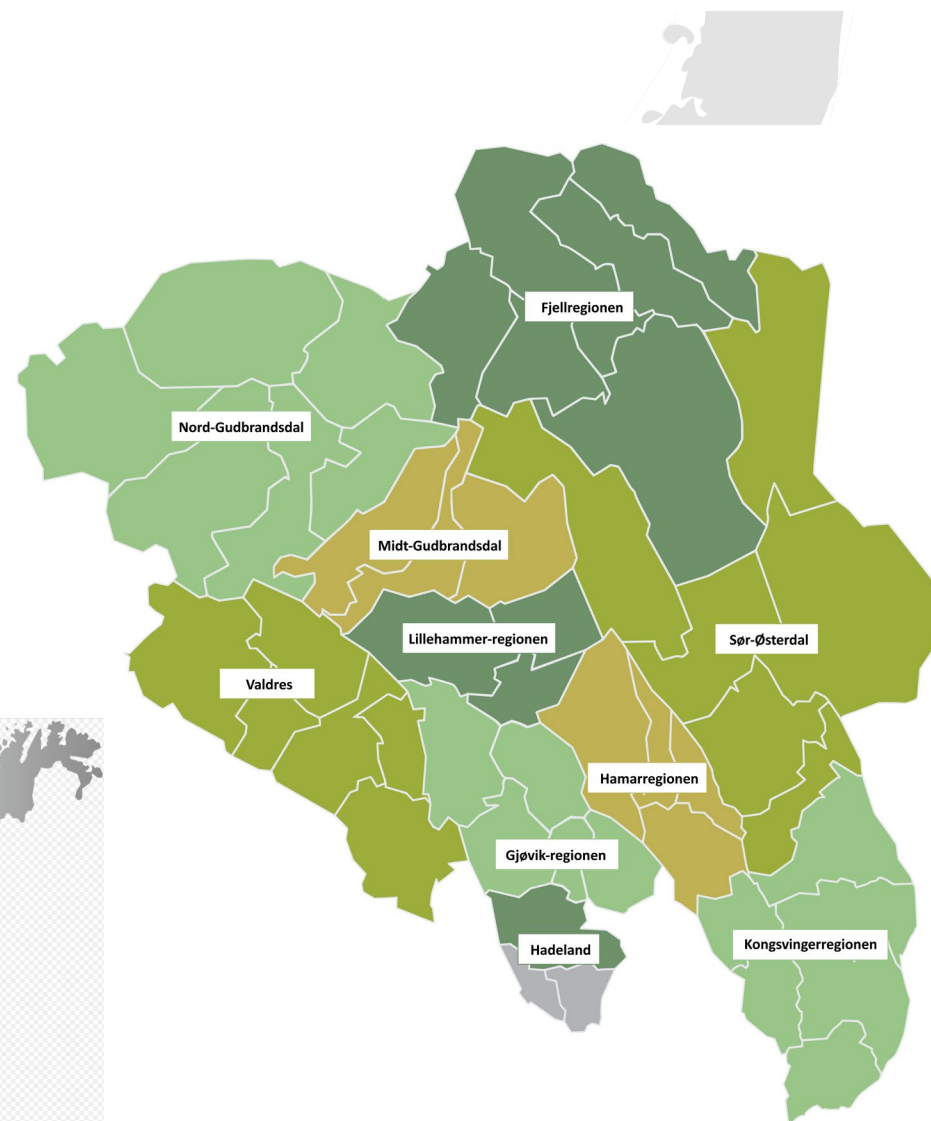
Wibeke Børresen Gropen
Samfunnsutviklingssjef
Innlandet fylkeskommune

Innlandet fylke på 1-2-3

- 52 072 km²
(20% større enn Danmark!)
- 371 905 innbyggere
- 46 kommuner og 10 regioner
- 12 byer – en av tre innbyggerne er bosatt i de 4 største byene
- 11 nasjonalparker
- 90.000 fritidsboliger
270.000 fritidsinnbyggere!



Figur fra Wikipedia



Innlandet
fylkeskommune

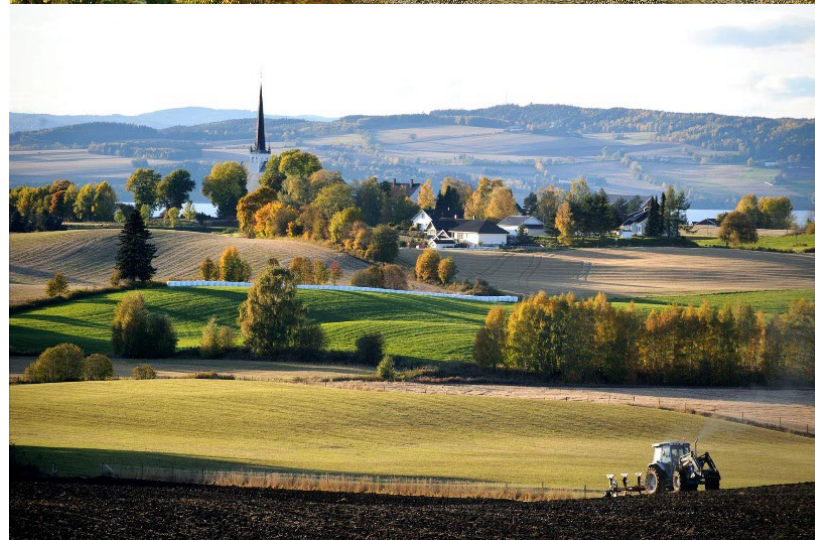
A photograph of a forest with tall, slender trees. Sunlight filters through the canopy, creating a warm, golden glow on the right side of the image. The foreground shows some green foliage and tree trunks.

FRA 1.JANUAR 2020:

STØRST AREAL - FLEST KOMMUNER

Et stort og mangfoldig fylke

Fra flate jordbruksområder og kulturlandskap, via urbane mjøsbyer til høge fjell og djupe daler





Befolkningen

- Forventet lav vekst
- Fødselsunderskudd
- Landets høyeste andel eldre, laveste andel barn og unge



Kompetanse og arbeidsliv

- Lav andel av befolkningen som er
 - i arbeidsaktuell alder
 - en del av arbeidsstyrken
 - som har høyere utdanning
- Lav andel sysselsatte med 100 %-stilling
- Høy andel av voksne utenfor arbeid, utdanning- og arbeidsmarkedstiltak
- Høy andel av mottakere av uføretrygd
- Høy andel som bor i husstander med lavinntekt
- Lavt lønnsnivå



Fritidsboliger

- Innlandet er Norges største hyttefylke
- Mest areal knyttet til fritidsboliger, og vekst på 10 % siste 10 år
- Økning i energibruk på 58 % siste 10 år



Areal og samferdsel

- Mest spredtbygde fylket i landet..
- 27 av fylkets 46 kommuner tilhører kategorier av "minst sentrale kommuner"
- Forventet økt sentralisering
- Mest fylkesveg av alle fylker i Norge
- Flest trafikkulykker med drepte og hardt skadde pr. innbygger.



Klima, energi og miljø

- Klimaendringene vil føre til behov for tilpasning til kraftig nedbør og overvann, flom og jordskred og flomskred
- Det er behov for mer energi.
- Over halvparten av alle rødlistede naturtyper er til stede i Innlandet. Av disse er 3 kritisk truet, og 11 sterkt truet. Villreinstammen i Rondane er eksempel på en helt unik art som vi har et ansvar for å forvalte for framtida.



Arbeidet med regionale planer



Planutfordringer - generelt

- Hvordan få regional plan som et godt verktøy for utvikling
- Samordnet bolig,- areal- og transportplanlegging
- Balansen «overkommune» og regionalt ansvar og utvikling
- Regionale planer for villrein og kvalitetsnorm – hva nå?
- Disponering av ressurser
- Rolleavklaring fylkeskommunen og statsforvalteren



Regional plan for klima, energi og miljø



Hytteutbygging



Bakgrunn for temaet

Innlandet har flest fritidsboliger

- Innlandet har nesten 90 000 fritidsboliger.
- I 2022 ble det bygget 1700 nye fritidsboliger i Innlandet. **1 av 4 fritidsboliger i Norge bygges i Innlandet.**
- Fritidsboligbyggingen og forbruket til deltidsinnbyggerne **bidrar vesentlig til lokal og regional verdiskaping.**
- Innlandet bruker mest **areal** til fritidsboliger i Norge (94 km²). Fra 2011 til i dag har arealbruk til fritidsboliger økt med 13%. Innlandet har om lag 20 prosent av all bygningsmasse i Norge registrert til fritidsformål.
- Det er avsatt 190 km² til fritidsboliger i Innlandet (tomtereserver)
- **25% av nedbygd natur i Norge skyldes fritidsboliger.**
- De siste 10 årene har energibruken til hytter og fritidshus steget med 58%. Fritidsboligene i Innlandet brukte 474 GWh i 2022. **I flere kommuner brukes mer enn 30% av energien til fritidsboligene.**
- **10 av kommunene har flere fritidsboliger enn innbyggere.**
- Det er en svak negativ korrelasjon mellom antallet fritidsboliger og netto driftsresultat.
- Flere av hyttekommunene opplever utfordringer knyttet til kapasitet og utgifter for tilbud som må dekke også deltidsinnbyggerne (som legevakt, pleie- og omsorgstjenester, beredskap og infrastruktur (vei, bredbånd, vann- og avløp))



Norge må lære av Alpene

Jeg skjemmes over Utkant-Norges manglende respekt for natur- og kulturarven vår.



Elizabeth S. Lingjærde
Skribent og PT

Publisert i går kl 10:29



Ikke er at Norge kan lære av Alpene, og innse at vi har naturen, klimaet og bygdekulturen som trengs, skriver kikkforfatteren.

PRIVAT

Med hederlige unntak fremstår den norske fjellheimen som en blanding av utilgjengelig villmark og kjøpesenterkåt hytteby for nyrike.

Send oss din ytring



Innlandet
fylkeskommune

Kontroversielt skianlegg er snart eit faktum – men her går store flokkar villrein

Ved foten av Hardangervidda ligg Sysendalen. Dette er det siste året området står urørt. Når snøen smeltar startar bygginga av hytter og skihisar.

Prosjektet har fått mykje mot statsforvaltaren, og Statens i

Det skjulte energisluket: Norske hytter tapper kraftnettet for 2,4 terawattimer i året

– Det er helt vanvittig. Byggereglene åpner for usodig dårlig isolerte hytter, sier passivhusforkjemper Kjetil Sivertsen.



Planutfordringer

- I Innlandet ønsker vi at ny fritidsbebyggelse lokaliseres ut fra et helhetlig perspektiv og primært som fortetting innenfor utbygde områder og/eller i tilknytning til eksisterende destinasjoner.
- Ved rullering av kommuneplanens arealdel bør det vektlegges gjennomgang og evt. oppheving av utdaterte planer som ikke er realiserte.



Tiltak

- Prosjektet Klimavennlig stedsutvikling i hyttekommuner og regional veileder for klimavennlig utvikling i hyttekommuner
 - Samordnet bolig- areal- og transportplanlegging – også for hytteutbygging
- Reiselivsstrategi – tålegrenseanalyser.





En stor hyttesatsing i kommunen møter kritikk. Foto: Ane Mestvedthagen

av Svann Arne Lie

Oppdatert: 06.11.25 17:07
Publisert: 06.11.25 17:03

Kopier

Mens utbyggerne synes det er for mye styring og for lite forutsigbarhet, vil hyttefolk, miljøvernere, nabokommuner og statlige etater ha mer styring av hytteutbyggingen.

Kommunedelplanen for Øyer Sør har vært gjenstand for tiår med politisk dragkamp, utredninger og møter, og har allerede kostet kommunen over 20 millioner kroner i konsulentbistand og lønnskostnader. I sommer var planen ute på offentlig ettersyn for andre gang, og et rekordstort antall merknader er nå sendt inn.

Det rekordstore antallet merknader, viser en stor motstand mot planene.

KLIMA OG MILJØ

Ønsker seg utleiesenger, ikke flere private hytter



Svevende over takene fikk arbeids- og inkluderingsminister Tonje Brenna høre at stadig flere utenlandske gjester velger Hafjell. Det gjør de blant annet fordi de opplever urørt natur, framholder Odd Stensrud i Alpinco. Varaordfører i Øyer Erling Broen nyter utsikten. Foto: Kari Utgaard

HYTTEUTBYGGING

Eiere føler seg uglesett og mistenkeliggjort: – Vi kan ikke ha det slik



HYTTEKONFLIKTEN: – Vi ønsker å bidra til en bred debatt om hvordan vi kan forene miljøinteresser og næringsinteresser bedre i hytteutbyggingen, sier Kjell Ove Solbakken. Foto: Asmund Hanslien



Innlandet
fylkeskommune

Areal- og naturregnskap for Innlandet

Fylkeskommunen har utarbeidet et arealregnskap for Innlandet, som skal bidra til en bærekraftig arealforvaltning.



Arealregnskapet gir oversikt over endringer i planlagt og faktisk arealbruk.

[Gå til Areal- og naturregnskapet](#)

Bærekraftig arealforvaltning

For å kunne nærme oss en bærekraftig arealforvaltning, må vi øke kunnskapen om arealene vi har og hvordan vi planlegger å bruke dem.

Areal- og naturregnskapet skal kunne tas i bruk som kunnskapsgrunnlag for arealforvaltningen lokalt og regionalt.



Innlandet
fylkeskommune

Handel

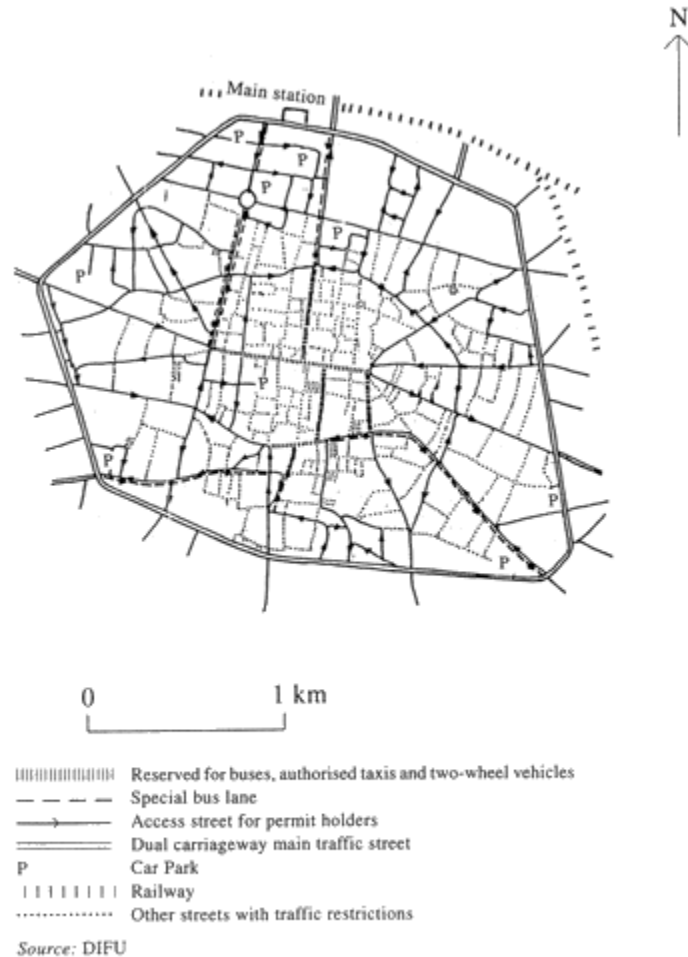
Regional plan for attraktive byer og tettsteder i Oppland



OPPLAND
fylkeskommune

**Regional plan for attraktive byer og
tettsteder i Oppland. Godkjent 15.6.2016**
Hefte med **Bestemmelser og retningslinjer**

Plantema: Varehandel



Regional planbestemmelse.

- Formålet med bestemmelsen er å styrke eksisterende by- og tettstedssentre, bidra til samfunnsøkonomisk effektiv arealbruk, legge til rette for miljø- og helsefremmende transportvalg.
- Det er ikke tillatt å etablere nye handelsvirksomheter som enkeltvis eller samlet utgjør et bruksareal til handelsvirksomhet over 1500 m² utenfor den indre sentrumssone.
- Innenfor bydelssentre skal det dokumenteres at ny etablering av varehandel ikke utgjør en trussel mot handelen i det historiske senter.
- Forbudet gjelder ikke handelsvirksomhet der den dominerende delen av vareutvalget når det gjelder omsetning er biler, båter, landbruksmaskiner, trelast og større byggevarer, samt utsalg fra hagesentre og planteskoler.
- Fylkeskommunen kan gi samtykke til å fravike bestemmelsen i punkt 2. Det kreves at det utarbeides en handelsanalyse for å vurdere samtykke.

Samarbeid om samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging med byer i Innlandet

- Forpliktende samarbeidsavtaler med alle byene
- Tverrfaglig samarbeid
- Styringsgruppe ledes av ordfører
- Tverrfaglig prosjektgruppe
- Grunnlaget er langsiktig
- byutviklingsstrategi for hver by



Andre virkemiddel

- Statlige planretningslinjer for klima.
- Statlige planretningslinjer for areal og mobilitet.

Regionale planer for villrein

Regionale planer, Stortingsmelding, kvalitetsnorm, ny kunnskap
og arbeidet med tiltaksplaner

Internasjonal og nasjonal status

På den internasjonale (2016)
og nasjonale «rødlista» over trua arter (2021)

Norsk ansvarsart:

Ved siden av mindre forekomster i det vestlige Russland, er Norge det eneste europeiske landet med opprinnelig, vill fjellrein.

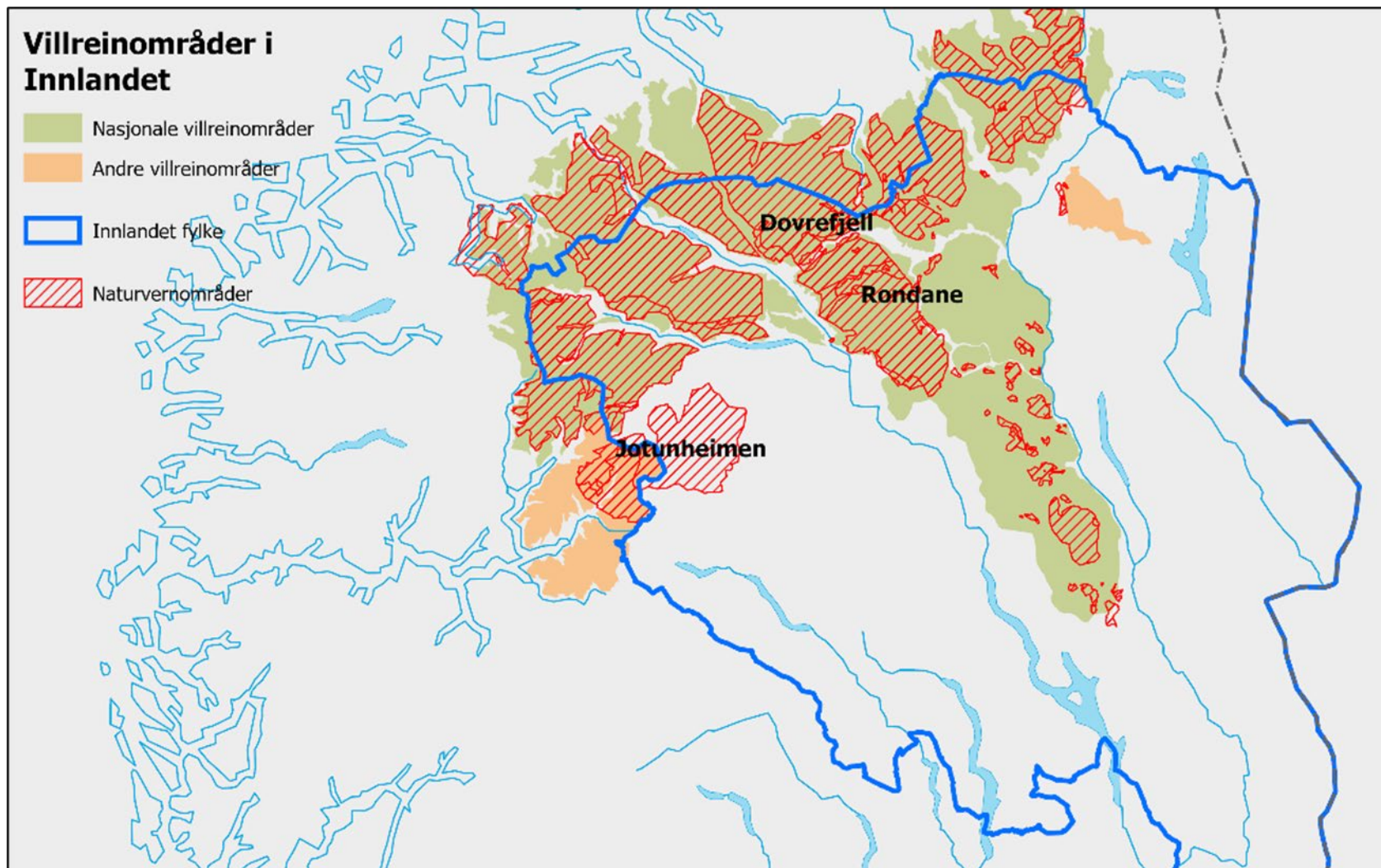
Bernkonvensjonen, Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD), Global naturavtale

«Paraplyart»

Foto: Per Jordhøy



Nasjonale villreinområder



Innlandet
fylkeskommune

Regionale planer for villrein

REGIONAL PLAN FOR DOVREFJELLOMRÅDET

Mål og retningslinjer (B)



Foto: Olav Strand



Foto: Ole Einar Butli Haarstad



2017

REGIONAL PLAN FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE 2013-2025

Planbeskrivelse, plankart med retningslinjer og handlingsprogram



Foto: Arne Nyaa

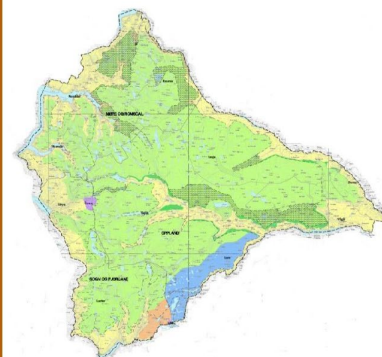
06.05.2013

Hedmark fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune



Regional plan for Ottadalsområdet

2016-2026



Vedteke plan

- Planskildring
- Retningslinjer
- Handlingsprogram
- Konsekvensutgreiing



REGIONAL PLAN FOR RONDANE - SØLNKLETEN

Planbeskrivelse – felles hoveddokument Rondane - Sølnkletten

Bakgrunn, hovedtema og vurderinger, mål, retningslinjer og handlingsprogram



Nasjonal turistveg, Strømbu hovedrasteplass. Utsikt mot Rondane. Arkitekt: Carl-Viggo Hjelmebakk.

[Godkjent av Miljøverndepartementet med endringer den 17.09.13](#)

Stortingsmelding for villrein



Regjeringa.no

Regjeringa vil betre tilhøva for villrein i Noreg

Nyheit | Dato: 05.10.2022

Utviklinga for villreinen i Noreg har over lang tid gått i feil retning. Regjeringa har difor vedtatt å lage ei stortingsmelding og tiltaksplanar for dei einskilte nasjonale villreinområda. Her vil vil regjeringa vurdere kva for grep som må tas for å berge villreinen.



Innlandet
fylkeskommune

Formålet med tiltaksplan

Bidra til at villreinområder får bedret status innen 2025

Tiltak som kan bidra til at vi oppnår bedre status

- lavthengende – kan iverksettes straks
- tiltak som kan iverksettes etter utredning og planlegging
- tiltak som krever endring i lov eller forskrift





Innlandet
fylkeskommune

